

Farkas Albert

Ez a férjem, Farkas Albert. Valamikor az 1940-es években készült a kép. A férjemet egy jégkorongmeccsen ismertem meg, Csíkszeredában, 1948-ban. A férjem főnöke ismerős volt, ő mutatta be. Albert 1923-ban született, Csíkszentdomokoson, ő is zsidó volt, és magyarul beszélt, mint én. Budapesten tanult könyvtártudományt, de amikor megismertem, a román hadsereg tisztje volt. Három húga volt: Székely Rozália, aki egy magyarhoz ment férjhez, Székely Bélához, ma is él Désen. Régeni Etelka, egy magyar zsidónak, Régeni Zoltánnak a felesége, ő Marosvásárhelyen él [A férj meghalt, Etelka egyedül lakik. -- A szerk.], a harmadik nővér Reismann Julianna, egy zsidónak, Reismann Ödönnek a felesége, Sepsiszentgyörgyön él. A férjem szülei meghaltak 1944-ben, a lágerben, és egy húga is. Gyergyószentmiklósról vitték őket el, két húgával együtt, Bergen-Belsenbe, ha jól tudom. A Marosvásárhelyre férjezett húgát Auschwitzba vitték. A férjemet a holokauszt idején Mauthausenbe vitték. Előbb munkaszolgálatra, amikor a magyarok elvitték a

zsidókat, valahova Budapest mellé -- ő akkoriban Budapesten lakott --, már nem emlékszem, pontosan hova, aztán elvitték a lágerbe, Mauthausenbe, több mint egy évet volt ott. Tartotta a kapcsolatot a húgaival, ők nagyon összetartottak, és ő volt az egyetlen férfi a családban, nagyon ragaszkodott a húgaihoz. 1950-ben házasodtunk össze, inkább az apám nógatására, aki azt mondta, hogy nehéz abban a városban egy jó zsidót találni. Számomra nem volt fontos, hogy a férjem zsidó vagy nem, minthogy a családom ugyancsak tarka, vegyes volt. Igen sok keresztény van a családban, különösen az unokahúgaim. Nem kötöttünk vallásos házasságot, minthogy nem volt zsinagóga Csíkszeredában. Volt egy, de romos volt, és a zsidók olyan kevesen voltak, hogy nem engedhették meg maguknak, hogy megjavítsák, nem is hiszem, hogy volt tíz férfi, hogy kiteljen a minján. 1940--1944 között pusztult el, amikor a magyarok voltak ott, a berendezést ellopták [A második bécsi döntést követően, 1940-1944 között Csíkszereda átmenetileg ismét Magyarországhoz tartozott. - A szerk.]. Aztán meg a férjem párttag is volt, és ott dolgozott, ahol dolgozott, csak polgári esküvőnk volt. Miután összeházasodtunk, Csíkszeredában laktunk még vagy egy évig, béreltünk egy szoba-konyhás lakást, annyi volt, ott laktunk. Barátaink románok is, magyarok is, zsidók is voltak. Kevés zsidó volt, minthogy onnan deportálták őket, és a visszatértek legnagyobb része elment Izraelbe. A férjem nem járt a zsinagógába, mégiscsak párttag volt, és nem lehetett, otthon sem tartotta a szédert például, mert mi a zsinagógában ettünk. Ő párttag volt, nem volt kiút, azelőtt, ha valaki nem volt párttag, nem kapott lakást, rendes munkahelyet, semmit. Valamiféle pária volt. A legtöbb pártagnak nem voltak kommunista nézetei, nagyon kevés volt a meggyőződéses kommunista. Időközben a férjem kapott lakást, majd elhoztuk a bútort és minden egyebet, ami [Csík]Szeredában a mienk volt, Brassóba. A ház állami tulajdonban volt, volt egy szobánk, előszobával, konyha, kert. A férjem 1960-ban kilépett a hadseregből, előbb a kereskedelmi ellenőrök főnöke volt Brassó tartományban. Vagy három évig dolgozott ott, majd kérelmezte az áthelyezését a volt ICRM-hez [vegyi és műszaki termékek és építőanyagok nagykereskedelmi vállalata], a jelenlegi Brintex és a papírárurészleg vezetője lett. Nem akarta otthagyni a katonaságot, de akkor valamilyen leépítések voltak, és kitétek sok szászt, zsidót és magyart. Én sose voltam oda az egyenruhákért, így örvendtem. 1960 után, miután a férjem kikerült a katonaságtól, el akartam menni Izraelbe, de ő nem akart. Nem tudom megmondani, miért, különben sohasem akart semmit, egy olyan ember, aki mindig elégedett volt azzal, ami van. Elég kényelemszerető volt -- csak legyen meg az étele és a nyugalma. A maga módján elég fura volt, ez az igazság. Így aztán nem adtam be semmiféle dossziét. És a katonaságból való kilépése utáni első években különben sem kaptunk volna engedélyt a távozásra. A férjem, nyugdíjazása után négy évig dolgozott gondnokként a hitközségnél, a keresztényfalvi villánál [körülbelül 12 kilométerre Brassótól], valamint a kantin adminisztrátoraként, de nekem nem volt közöm a hitközséghez. 1972-73-ban különváltam a férjemtől, már nem értettük egymást, nem szerettem, és munkahelyet változtattam. Csíkszeredába költöztem, anyámmal laktam. Inkább anyám szája miatt jöttem vissza, aki már beteg volt, és erősködött, hogy a család legyen együtt, ha másért nem, legalább az Éva kedvéért. Így aztán visszatértem Brassóba.